

**UCHWAŁA NR XXXIV/8/2020
RADY MIASTA PUCKA**

z dnia 21 grudnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Miasta Puck na lata 2021- 2025.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i 1378) art. 6 ust. 2, pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218),

**Rady Miasta Puck
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Puck na lata 2021 – 2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Puck.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący Rady

Piotr Kozakiewicz

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE W PUCKU
NA LATA 2021-2025**

WPROWADZENIE

Rodzina w warunkach każdego społeczeństwa stanowi podstawową i wszechstronną formę życia społecznego, zaspokajającą podstawowe potrzeby ludzkie. Rodzina odgrywa ogromną rolę w życiu człowieka gdyż kształtuje osobowość, poglądy i system wartości. Więzy łączące jej członków powinny być trwałe i opierać się na wzajemnym zaufaniu i poczuciu bezpieczeństwa. Jednak w chwili obecnej polskiej rodzinie przypadło funkcjonować w bardzo trudnym czasie została zachwiana hierarchia wartości oraz rozluźnieniu uległy normy etyczne, a także więzi emocjonalne między jej członkami. Ze zjawiskiem przemocy możemy zetknąć się w różnych miejscach. Często dowiadujemy się o aktach przemocy w domach, w szkołach, na ulicy i wielu innych miejscach. Coraz głośniejsze mówi się o przemocy wśród nieletnich, o przemocy w rodzinach, o przemocy wobec dzieci. Zjawisko to ma, więc charakter interdyscyplinarny i leży ono w kręgu zainteresowania przedstawicieli różnych środowisk: pracowników socjalnych, policjantów, asystentów rodziny, psychologów, socjologów, prawników, innych. Rodzina winna być przecież opoką, schronieniem i wzorem. Zwłaszcza dla jej najmłodszych członków, którzy z własnego domu rodzinnego wynoszą wzorce na swoje dalsze życie. Dzieci w takich sytuacjach cierpią najbardziej. Nie tylko, dlatego, że same są często ofiarami przemocy, ale także, dlatego, że przemoc, której doświadczyły lub widziały, zostawia w ich psychice trwałe ślady. Niestety, współcześnie dość często mówi się o wielu problemach i kryzysach w rodzinie dotyczących różnych form jej dysfunkcji. Przyczyny stosowania przemocy mogą być różne. Mogą one wynikać z braku więzi emocjonalnych i brutalności w domu rodzinnym a także z frustracji, stresu, z zaburzeń psychicznych, z uzależnienia a także z ubóstwa. Ponadto przyczyn tego zjawiska można także dopatrywać się w tradycjach, zwyczajach i przekonaniach funkcjonujących w naszym społeczeństwie. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy.

Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie. Gmina Miasta Puck podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jednym z takich działań było powołanie Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w ramach, którego funkcjonują grupy robocze. Pracownicy socjalni, policjanci, nauczyciele, kuratorzy, pracownicy ochrony zdrowia, pedagodzy szkolni i psycholodzy odbywają szkolenia podnoszące kwalifikacje osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy. Pomimo licznych działań w dalszym ciągu zjawisko przemocy w rodzinie stanowi jeden z trudniejszych do rozwiązania problemów społecznych w Gminie Miasta Puck. Konieczne jest, zatem w dalszym ciągu systematyczne podnoszenie standardu usług adresowanych do osób doświadczających przemocy w rodzinie jak i

stosujących przemoc. Również wskazana jest dalsza pomoc odpowiednich służb do realizacji profesjonalnych działań z zakresu przeciwdziałania temu zjawisku, a także działania w kierunku skutecznego pomagania osobom z obu tych grup. Ważna jest też stała edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy, jak też roli kobiety i mężczyzny w życiu rodzinnym i społecznym. Między innymi służyć ma temu opracowywanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Puck na lata 2021 - 2025 , zwany dalej Programem.

I. PODSTAWY PRAWNE

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020r. poz. 218,956)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 tekst jednolity)
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277)
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821)
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 Nr 209 poz. 1245)

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc to: „Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członek rodziny –osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. –Kodeks karny(Dz. U. Nr 88 poz. 553 z późn. zm.), a także inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które występuje na całym świecie. Najczęściej dotyczy ona najsłabszych, którzy nie potrafią sami się obronić, przede wszystkim kobiety i dzieci. Przemoc ta jest tym bardziej dotkliwa, ponieważ pochodzi od osób najbliższych, które powinny obdarowywać miłością i gwarantować poczucie bezpieczeństwa.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna, obejmująca działania bezpośrednie, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne.

2. Przemoc psychiczna, która jest bezpośrednim działaniem krzywdzącym, wykorzystującym mechanizm procesów psychologicznych

3. Przemoc seksualna, działająca w obszarze zachowań seksualnych, naruszającą intymność pożycia.

4. Przemoc ekonomiczna, dotycząca warunków materialnych, która opiera się na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy.

5. Zaniedbanie, niezaspokajanie potrzeb fizycznych i emocjonalnych, niedożywienie, brud, brak opieki medycznej, chłód emocjonalny, obojętność, itp.

Przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeżeli ktoś raz dopuścił się przemocy wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny. Osoby zajmujące się zawodowo przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie obserwują, że przemoc kształtuje się w oparciu o charakterystyczny schemat, który określa się mianem cyklu przemocy. Na cykl przemocy składają się trzy następujące po sobie fazy:

1. Faza narastającego napięcia - jest to pierwsza faza, w której z różnych przyczyn dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, wszyscy domownicy wyczuwają, że zaczyna się coś dziać złego, przyczynami napięcia są często błahostki, drobne nieporozumienia. Osoba stosująca przemoc jest stale poirytowana natomiast osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się uniknąć awantury.

2. Faza ostrej przemocy – w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada w szal, jakiś drobiazg wywołuje awanturę. Następnie eksplozja uczuć. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. W tej fazie ofiary decydują się wzywać pomocy, złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.

3. Faza miodowego miesiąca – w której osoba stosująca przemoc zachowuje się wobec ofiary jak w okresie narzeczeństwa, wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. „Sprawca” jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości. W tej sytuacji osoba doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać sprawcy „drugą szansę”. Ulegają złudzeniu, że złe traktowanie już się nie powtórzy. W tym czasie ofiary zaczynają usprawiedliwiać zachowanie sprawcy, bronią go – biorąc winę na siebie. Faza miodowego miesiąca zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu narasta i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza, dotkliwsza.

III. DIAGNOZA I SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Miasto Puck zamieszkuje 11 241 osób (stan na 2019 rok). Liczba mężczyzn zamieszkujących Miasto jest nieco mniejsza od liczby kobiet, które stanowią 51,8% ogólnej liczby ludności (5825 kobiet), natomiast mężczyźni 48,2% (5416 mężczyzn). Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej uległa zmniejszeniu. W 2019 roku z pomocy skorzystało 206 rodzin. W 2019 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w mieście Puck było ubóstwo.

Powody udzielenia pomocy i wsparcia:

- Ubóstwo 163
- Niepełnosprawność 127
- Bezrobocie 73
- Długotrwała lub ciężka choroba 60
- Bezdomność 25
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego 21
- Potrzeba ochrony macierzyństwa 19 Potrzeba ochrony macierzyństwa – w tym: wielodzietność 16
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym: rodziny niepełne 15
- Alkoholizm 11
- Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego 5
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym: rodziny wielodzietne 4
- Przemoc w rodzinie 4
- Sytuacja kryzysowa 1

W 2019 roku do Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Pucku wpłynęło 15 „Niebieskich Kart - A”, w tym 13 z Policji i 2 z Pomocy Społecznej²³. W jednym przypadku wszczęto procedurę po raz kolejny, tj. po wcześniejszym jej zakończeniu. Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Pucku w 2019 roku monitorował sytuację w 29 rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Powoływał on grupy robocze w zakresie niezbędnym do realizacji zadań i pracy w indywidualnych przypadkach. W tym zakresie odbyło się 5 posiedzeń MZI oraz 65 konsultacji powołanych grup roboczych, na których to opracowywano i realizowano plan pomocy indywidualnym przypadkom, jak i rodzinom, które doświadczały przemocy.

W 2019 roku grupy robocze objęły pomocą 103 osoby, w tym 34 kobiety, 32 mężczyzn i 37 dzieci. Na przestrzeni ostatnich trzech lat można zauważyć znaczny wzrost ogólnej liczby osób objętych pomocą w związku z przemocą w rodzinie.

Trudno dokładnie określić skalę zjawiska przemocy w rodzinie, ponieważ nie wszystkie akty przemocy są ujawniane. Sprawcami przemocy w rodzinie są najczęściej osoby

najbliższe -w przypadku osób dorosłych małżonkowie i partnerzy, w odniesieniu do dzieci -rodzice. W przypadku przemocy wobec osób dorosłych najczęstszą okolicznością towarzyszącą aktom przemocy jest alkohol.

Jedną z kluczowych instytucji świadczących pomoc dla rodzin z problemem przemocy w rodzinie jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pucku oraz funkcjonujący w jego ramach Miejski Zespół Interdyscyplinarny. W pracy na rzecz rodzin doświadczających przemocy w rodzinie pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej współpracują z instytucjami i służbami takimi jak: policja, Sąd Rejonowy - kuratorzy , ochrona zdrowia, oświata, straż miejska, MKRPA oraz Poradnia Pedagogiczno- Psychologiczna.

Oszacowanie zjawiska przemocy w rodzinie jest możliwe dzięki działaniom Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego i przedstawia się następująco w poniższych tabelach:

Tabela nr 1.

	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Niebieskie Karty, które wpłynęły w danym roku do Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Pucku	15	15	15
Liczba rodzin, którym udzielono pomocy finansowej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pucku z powodu występowania przemocy w rodzinie	9	8	4
Liczba rodzin objętych wsparciem w ramach grup roboczych	29	25	29
Liczba posiedzeń grup roboczych	73	58	65
Postanowienie Sadu dotyczące zakazu zbliżania się osoby stosującej przemoc i nakaz opuszczenia lokalu	4	5	7

Tabela nr 2.

Skala zjawiska przemocy w rodzinie.

Liczba osób objętych pomocą grup roboczych	2017 rok	2018 rok	2019 rok
ogółem	86	92	103
w tym: kobiet	31	27	34
mężczyzn	23	27	32
dzieci	32	38	37
Przemoc fizyczna	21	22	23
Przemoc psychiczna	12	17	11
Przemoc seksualna	-	1	-
Przemoc ekonomiczna	-	1	2
Zaniedbanie dzieci	3	4	5

Rodziny borykające się z problemem przemocy w rodzinie mogą otrzymać wsparcie w Punkcie Konsultacyjnym gdzie w trakcie pełnionych cotygodniowych dyżurów członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, psycholog, radca prawny motywują do podjęcia działań zmierzających do przerywania przemocy. Sprawcy przemocy w rodzinie są kierowani do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym organizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pucku. W 2019 roku w Punkcie Konsultacyjnym udzielono porad 7 osobom doświadczającym przemocy oraz 7 osobom stosującym przemoc.

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Puck na lata 2021 - 2025 jest dokumentem opracowanym na podstawie wytycznych Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Założeniem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym realizacji celów ustawowych oraz celów wskazanych w Programie.

Kierunkiem działań Programu to głównie:

- profilaktyka i edukacja społeczna,
- ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, pomaganie osobom dotkniętym przemocą a także oddziaływanie na osoby stosujące przemoc jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania sektora publicznego i organizacji pozarządowych.

V. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- ogółu społeczeństwa, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

VI. MIEJSCE REALIZACJI

Obszar Miasta Puck.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Puck na lata 2019 - 2020 będzie realizowany przez instytucje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Pucku,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pucku,
- Komendę Powiatową Policji w Pucku,
- Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pucku,
- placówki oświatowo-wychowawcze,
- Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Pucku,
- Sąd Rejonowy w Wejherowie,
- Prokuraturę Rejonową w Pucku,
- Poradnię Pedagogiczno- Psychologiczną w Pucku
- organizacje pozarządowe.

VIII. CEL PROGRAMU

Celem głównym programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz ochrona osób doznających przemocy w rodzinie.

Tworzenie warunków sprzyjających ograniczeniu rozmiarów zjawiska przemocy.

Przemoc w rodzinie należy rozpatrywać z wielu perspektyw w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Z tego względu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga wieloaspektowego podejścia, a przede wszystkim systemowego, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tym problemem. Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy w rodzinie. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Aby skutecznie przeciwdziałać przemocy domowej niezbędna jest kompleksowość podejmowanych działań. Efektywność zapewni długofalowy system edukacji skierowany zarówno do grup zawodowych udzielających wsparcia,

podejmujących interwencje i mających kontakt z osobami dotkniętymi przemocą jak również edukacja społeczna, mająca na celu przede wszystkim odkłamanie mitów i stereotypów, a także zmianę obyczajów i postaw sprzyjających i usprawiedliwiających przemoc w rodzinie. Wzrost świadomości społecznej przyczyni się do zapobiegania przemocy, umożliwi szybsze reagowanie a także spowoduje, że osoby stosujące przemoc będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- rozwój współpracy w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podniesienie skuteczności interwencji wobec problemu przemocy,
- zapewnienie odpowiedniej pomocy dla ofiar dotkniętych przemocą w rodzinie,
- inicjowanie działań w odniesieniu do sprawców przemocy w rodzinie, aby ich readaptacja społeczna mogła być odczuwalna korzyścią dla życia społecznego,
- podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie,
- systematyczne monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Puck.

IX. FINANSOWANIE PROGRAMU

- środki własne Gminy Miasta Puck.

X. UZASADNIENIE

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Program Ochrony Ofiar w Rodzinie dla Gminy Miasta Puck, określa sposób realizacji zadań własnych gminy, o których mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W Programie na lata 2021-2025 przewidziano kontynuację zadań realizowanych w latach ubiegłych.

Uwzględniono przede wszystkim zadania związane z prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie. Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy, o której mowa powyżej, do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym m.in. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

